

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА ЗООВЕТЕРИНАРНА АКАДЕМІЯ

Знайомство з курсом **ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА
ХІРУРГІЯ**

**Обов'язкова компонента освітньо-професійної
програми «Ветеринарна медицина»
Спеціальність 211 II освітній рівень.**

Викладач: кандидат вет. наук,
доцент Сарбаш Дмитро Васильович;

кандидат вет. наук, доцент

Синяговська Катерина Адольфівна

Кафедра хірургії ім. проф.

І.О. Калашника

Телефон – 0576357381.

Електронна пошта: hiryrgya@ukr.net

Дистанційна підтримка: Moodle

АНОТАЦІЯ: Дисципліна формує компетенції щодо дотримання правил особистої безпеки при дослідженні тварин, вчить проводити комплекс загальних, спеціальних та інструментальних методів досліджень при постановці діагнозу та встановленні прогнозу захворювання з урахуванням будови і функціонування органів і систем організму в різних ділянках тіла. Дисципліна формує здатність призначати та проводити комплекс оперативних заходів з урахуванням діагнозу та прогнозу захворювання; здатність оцінювати ефективність лікувальних заходів та доцільність їх використання з урахуванням видових та вікових особливостей організму тварин; здатність організувати та забезпечити здійснення лікувальних заходів необхідними медикаментами, інструментами, спеціальним обладнанням та, за необхідності, організувати роботу персоналу для здійснення оперативного втручання.

Метою курсу «Загальна та спеціальна хірургія» є освоєння студентами основних закономірностей видової реактивності тварин, запалення, хірургічної інфекції, принципів патогенетичного лікування захворювань в різних ділянках тіла тварин, закономірностей плину патологічних процесів в дистальному відділі кінцівок та органі зору у свійських тварин, навчитися розпізнавати дані групи хвороб, правильно їх лікувати та профілакувати.

Курс «Загальна та спеціальна хірургія» пов'язаний з вивченням досягнень сучасної ветеринарної хірургії, зовнішніх та внутрішніх умов і причин, які викликають хірургічні захворювання, визначенням закономірностей і механізму їх розвитку, виявленням загальних клінічних ознак, закономірностей плину і особливостей захворювань, загальних принципів і способів розпізнавання захворювань, закономірностей і процесів загоювання тканин організму.

Попередні умови для вивчення курсу: засвоєння курсу «анатомія», «фізіологія», «мікробіологія», «клінічна діагностика», «патологічна фізіологія», «оперативна хірургія».

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності та програмні результати навчання, які формуються при вивченні даної дисципліни (кодування згідно чинної освітньо-професійної програми, в дужках вказана забезпечувана компетенція відповідного стандарту вищої освіти).

Компетентності:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗКС2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях).

ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗКС7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗКС9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.)

ФК1. Здатність розуміти та з'ясувати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин. (ФКС1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.)

ФК2. Здатність застосувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для здійснення не обхідних маніпуляцій під час виконання професійних задач діяльності. (ФКС2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності)

ФК3. Здатність дотримуватись правил техніки безпеки, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності. (ФКС Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності)

ФК4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу. (ФКС4 Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.)

ФК8. Здатність проводити акушерсько-хірургічні заходи та операції. (ФКС 9 Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції)

Програмні результати навчання:

ПРН4. Встановлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень; (ПРНС 5 Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.)

ПРН7. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин; (ПРНС 4 Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.)

ПРН8. Пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом факторів зовнішнього середовища, дії інфекційних агентів, хірургічних та акушерсько-гінекологічних втручань; (ПРНС 15 Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.)

ПРН13. Пропонувати інноваційні підходи для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження; (ПРНС 10 Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження. ПРНС 20 Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.)

ПРН14. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі, профілактики заразних і незаразних хвороб та лікування тварин, виробничих і технологічних процесах, запроваджених у підприємствах. (ПРНС 7 Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.)

ПРН15. Рекомендувати до застосування карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології, фармацевтичні препарати різного спектру та механізму дії. (ПРНС 6 Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології. ПРНС9 Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.) ПРНС 19 Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.)

ПРН17. Проводити заходи щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб дрібних тварин;

ЧОМУ ВИ НАВЧИТЕСЬ, ЩО ОТРИМАЄТЕ

(Відповідність компетентностей дисципліни межах компетентностей та програмним результатам навчання освітньо-професійної програми наведена кодами в дужках; після «/» вказана форма контролю програмних результатів навчання)

Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК6, ФК2, ПРН17) / індивідуальні практичні завдання

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, розуміти та з'ясувати особливості будови і функціонування організму тварин, здатність проводити акушерсько-хірургічні заходи та операції (ЗК2, ФК1, ФК8, ПРН4, ПРН7, ПРН8) / індивідуальні практичні завдання

Здатність дотримуватись правил техніки безпеки, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності, рекомендувати до застосування оздоровчі заходи, методи терапії, діагностики та лікування хвороб. (ФК3, ПРН13, ПРН15) / індивідуальні практичні завдання

Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу. (ЗК2, ФК4, ПРН4, ПРН14) / індивідуальні тестові завдання

Програма вивчення дисципліни реалізується через проведення лекцій, лабораторно-практичних занять та самостійної роботи студентів. На вивчення дисципліни відводиться 300 годин, в тому числі 48 години лекційних, 114 годин лабораторно-практичних та 138 годин самостійних занять.

Формами проміжного контролю, які оцінюються на лабораторно-практичних заняттях, є: індивідуальні тестові завдання; індивідуальні практичні завдання.

Формою підсумкової атестації є виконання історії хвороби та іспит.

СТРУКТУРНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ

Напрям 211 – Ветеринарна медицина.

Освітньо-кваліфікаційний рівень – **Магістр**.

Обов'язкова компонента. Курс IV.

СТРУКТУРНИЙ ПЛАН

Види занять та форми контролю		Обсяг дисципліни за навчальним планом		У тому числі по семестрам		
		кредитів	годин	7	8	9
Всього годин по плану		10	300	90	120	90
У т.ч. аудиторних		5,4	162	44	74	44
самостійних		4,6	138	46	46	46
Із аудиторних: лекцій		1,6	48	16	20	12
лабораторно-практичних		3,8	114	28	54	32
практичних						
семінарських						
Модуль (заліковий кредит)	I	2	60	60		
	II	2	60	60		
	III	2	60		60	
	IV	2	60		60	
	V	2	60			60
Курсовий проект						*
Залік				*	*	
Клінічна практика					*	
Екзамен підсумковий						*

**НАЗВА, ЗМІСТ, КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ
ДИСЦИПЛІНИ ТА ШИФРИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВІДПОВІДНО
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ**

НАЗВА МОДУЛІВ ТА ЇХ ЗМІСТ	Шифр компетентностей освітньої програми
<p>1. Травматизм сільськогосподарських тварин. Хірургічна інфекція. Патогенетична терапія в ветеринарній хірургії.</p> <p>Вивчає види травматизму у різних тварин, загальну та місцеву реакцію тварин на травму, особливості її перебігу та методи її усунення.</p> <p>Компетентність дисципліни: здатність з'ясування критеріїв оцінки перебігу хірургічних хвороб, методів та засобів хірургічного втручання за розвитку хірургічних захворювань у тварин (ЗК1); здатність призначати та проводити комплекс лікувальних заходів, оцінювати їх ефективність та доцільність використання; здатність організувати та забезпечити здійснення лікувальних заходів необхідними медикаментами та організувати роботу персоналу для здійснення оперативного втручання (ФК7, ФК8).</p>	<p>ЗК1, ФК7, ФК8, ПРН4, ПРН7, ПРН8, ПРН13, ПРН14 ПРН15, ПРН17</p>
<p>2. Відкриті та закриті механічні ушкодження тканин. Змертвіння, виразки та нориці. Опіки та обмороження. Хвороби м'язів, сухожилків і зв'язок.</p> <p>Вивчає класифікацію відкритих та закритих пошкоджень тканин, термoxімічних пошкоджень, некротичних уражень, хвороб м'язів та сухожилків, їх етіологію, діагностику, клінічні ознаки, лікування та профілактику.</p> <p>Компетентність дисципліни: здатність на практиці відпрацьовувати методику дослідження тварин; здатність самостійно приймати рішення щодо призначення схем лікувальних та профілактичних заходів (ЗК2, ФК11); здатність дотримуватись правил особистої безпеки при дослідженні тварин, дотримуватись правил особистої гігієни, користуватись правилами асептики та антисептики (ФК3); здатність призначати та проводити комплекс лікувальних заходів, оцінювати їх ефективність та доцільність; організувати та забезпечити лікувальні заходи необхідними медикаментами та організувати роботу персоналу для здійснення оперативного втручання (ФК7, ФК8, ФК19.1).</p>	<p>ЗК2, ФК3, ФК 7, ФК8, ФК11, ФК19.1</p> <p>ПРН4, ПРН7, ПРН8, ПРН13, ПРН14 ПРН15, ПРН17</p>
<p>3. Хвороби кісток та суглобів, новоутворення та грижі. Хвороби кровоносних і лімфатичних судин та периферійних нервів.</p> <p>Вивчає класифікацію кістково-суглобової патології, новоутворень, гриж, хвороб судин та нервів, їх етіологію, діагностику, клінічні ознаки, лікування та профілактику.</p> <p>Компетентність дисципліни: здатність об'єктивно оцінювати необхідність проведення певних досліджень, приймати обґрунтоване</p>	<p>ЗК6, ЗК7, ФК2, ФК3, ФК7, ФК8, ФК19.1</p> <p>ПРН4, ПРН7,</p>

<p>рішення щодо здійснення лікувальних заходів (ЗК6); здатність спілкуватися з фахівцями інших галузей з метою отримання об'єктивної оцінки власним діям (ЗК7); здатність розуміння призначення хірургічних інструментів для лікування тварин з хірургічною патологією (ФК2); здатність дотримуватись правил особистої безпеки, гігієни, асептики та антисептики при будь-якому хірургічному втручанні (ФК3); здатність призначати та проводити комплекс лікувальних заходів, оцінювати їх ефективність та доцільність; здатність організувати та забезпечити здійснення лікувальних заходів необхідними медикаментами та організувати роботу персоналу (ФК7, ФК8, ФК19.1).</p>	<p>ПРН8, ПРН13, ПРН14 ПРН15, ПРН17</p>
<p>4. Хвороби ділянки голови, потилиці, шиї, грудей та холки Хвороби ділянки живота, попереку, тазу, сечостатевих органів. Хвороби грудних та тазових кінцівок.</p> <p>Вивчає хвороби в ділянці голови потилиці, шиї, грудей та холки, живота, попереку, тазу, сечостатевих органів, грудних та тазових кінцівок, їх етіологію, діагностику, клінічні ознаки, лікування та профілактику.</p> <p>Компетентність дисципліни: здатність на практиці відпрацьовувати методику дослідження тварин; здатність самостійно приймати рішення щодо призначення схем лікувальних та профілактичних заходів (ЗК2, ФК11); здатність розуміння призначення хірургічних інструментів (ФК2); здатність дотримуватись правил особистої безпеки, гігієни, асептики та антисептики при здійсненні будь-якому хірургічному втручанні (ФК3); здатність проводити комплекс загальних, спеціальних та інструментальних методів досліджень при постановці діагнозу та встановлення прогнозу захворювання (ФК4); здатність призначати та проводити комплекс лікувальних заходів, оцінювати їх ефективність та доцільність використання; здатність організувати та забезпечити здійснення лікувальних заходів необхідними медикаментами та організувати роботу персоналу для здійснення оперативного втручання (ФК7, ФК8)</p>	<p>ЗК2, ФК2, ФК3, ФК4, ФК7, ФК8, ФК11, ПРН4, ПРН7, ПРН8, ПРН13, ПРН14 ПРН15, ПРН17</p>
<p>5. Ветеринарна ортопедія та офтальмологія</p> <p>Вивчає анатомію та фізіологію дистального відділу кінцівок продуктивних тварин, анатомію та фізіологію ока; хвороби копит, ратиць та очей.</p> <p>Компетентність дисципліни: здатність об'єктивно оцінювати необхідність проведення певних досліджень, приймати обґрунтоване рішення щодо здійснення лікувальних заходів (ЗК6); здатність спілкуватися з фахівцями інших галузей з метою отримання об'єктивної оцінки власним діям під час діагностичних чи лікувально-профілактичних заходів (ЗК7); здатність розуміння призначення хірургічних інструментів (ФК2); здатність дотримуватись правил особистої безпеки, гігієни, асептики та антисептики (ФК3); здатність</p>	<p>ЗК6, ЗК7, ФК2, ФК3, ФК7, ФК8, ФК11, ПРН4, ПРН7, ПРН8, ПРН13, ПРН14 ПРН15,</p>

призначати та проводити комплекс лікувальних заходів, оцінювати їх ефективність та доцільність використання; здатність організувати та забезпечити здійснення лікувальних заходів необхідними медикаментами та організувати роботу персоналу (ФК7, ФК8); здатність розробляти профілактичні заходи за ортопедичної та офтальмологічної диспансеризації (ФК 11).

ПРН17

Підсумковий контроль. Інтегрований модуль

Узагальнений тестовий зміст навчальної дисципліни, який об'єднує всі вищенаведені змістові модулі.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС)

№ з/ п	Тема та план лекції	Кількість годин	Рекомен- дована література
Академічний модуль 1			
1	Вступна лекція із загальної та спеціальної хірургії. 1. Задачі ветеринарної хірургії та її досягнення на сучасному рівні. 2. Види травматизму та причини їх виникнення у тварин. 3. Колапс, шок. Ускладнення. 4. Профілактичні засоби травматизму.	2	1, 2, 8
2	Хірургічна інфекція та її клінічні форми прояву. 1. Збудники хірургічної інфекції та їх класифікація (анаеробна, аеробна) 2. Умови, що сприяють розвитку хірургічної інфекції. 3. Фурункул, карбункул, абсцеси, флегмони, сепсис, їх клінічна характеристика та диференційна діагностика, сучасні методи лікування та профілактика.	2	1, 12, 14
3	Гемотрансфузія у тварин. 1. Історія виникнення гемотрансфузії. 2. Вчення про групи крові. 3. Види та методи гемотрансфузії. 4. Механізм дії перелитої крові, дози. Показання для застосування гематрансфузії. 5. Ускладнення пов'язані з гемотрансфузією.	2	2
Академічний модуль 2			
4	Відкриті ушкодження м'яких тканин. 1. Рани, їх класифікація. Біологія ранового процесу. 2. Види загоювання ран та їх особливості у різних видів тварин.	2	1, 2, 12
5	Закриті ушкодження м'яких тканин та їх клінічні форми прояву: 1. Гематома, лімфоекстравазат, розтяг, розриви тканин. Клініка, діагностика, лікування та профілактика. 2. Ускладнення, пов'язані із струсами та здавлюваннями.	2	1, 2, 12
6	Хвороби м'язів – клінічні форми їх прояву. 1. Міозити, міопатози. Атрофія м'язів. Ревматичне запалення м'язів. 2. Етіологія, диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2	1, 2, 12
7	Хвороби сухожилків та сухожилкових піхв, слизових сумок. 1. Клінічні форми їх прояву. 2. Тендиніти, тендовагініти, розтяги, розриви сухожилля. 3. Етіологія, диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2	1, 2, 12

8	Хвороби сухожилків та сухожилкових піхв, слизових сумок. 1. Клінічні форми їх прояву. 2. Бурсити у різних видів тварин, їх етіологія, диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2	1 ,2, 12
Академічний модуль 3			
9	Хвороби суглобів. 1. Клінічні форми прояву захворювань суглобів. 2. Асептичні та гнійні артрити, артрози, особливості ранових процесів в ділянці суглобів. 3. Вивихи та дисплазія суглобів. Їх діагностика, клінічні ознаки, лікування і профілактика.	2	1 ,2, 12
10	Хвороби кісток. 1. Клінічні форми прояву захворювань кісток. 2. Періостити остити, остеомієліти, новоутворення.	2	1 ,2, 12
11	Хвороби кісток. 1. Переломи кісток. Етіопатогенез, класифікація, клінічні ознаки, диференційна діагностика. 2. Регенерація кісток. Лікування та профілактика.	2	1 ,2, 11-13
12	Новоутворення. 1. Етіопатогенез новоутворень, класифікація, клінічна характеристика та диференційна діагностика доброякісних та злоякісних пухлин. 2. Методи лікування та профілактики пухлин в сучасних умовах.	2	1, 2, 6, 9
Академічний модуль 4			
13	Спеціальна хірургія, її мета та завдання. Хвороби в ділянці голови. 1. Особливості ранових процесів в ділянці голови. 2. Кровотеча з носової порожнини. 3. Парези, паралічі гілок трійчастого нерва.	2	2, 8, 12
14	Хвороби органів ротової порожнини у тварин. 1. Ранули. 2. Хвороби язика. 3. Сторонні тіла ротової порожнини. Етіологія, патогенез, клінічні ознаки, лікування та профілактика.	2	2, 8
15	Хвороби зубо-щелепового апарату. 1. Загальні відомості про зубощелеповий апарат 2. Анатомо-топографічна характеристика зубів та пародонту. Етіологія зубощелепових захворювань	2	2, 15
16	Хвороби в ділянці потилиці, шиї, грудей та холки. 1. Забій в ділянці потилиці та шиї, флегмона, абсцес, рани, бурсити. 2. Проникаючі рани грудної стінки: пневмоторакс, гемоторакс – діагностика, клінічні ознаки та лікування. 3. Механічні пошкодження та гнійно-некротичні хвороби холки, їх етіологія, клінічні ознаки, ускладнення, методи лікування та профілактики.	2	2, 15

17	Хвороби в ділянці живота. 1. Грижі, рани, перитоніти, ілеуси. Класифікація, клінічні ознаки диференційна діагностика, лікування, профілактика.	2	2, 15
18	Хвороби сечостатевого органів. 1. Клінічні форми прояву захворювань статевих органів: баланопостити, фімоз, парафімоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.	2	2, 15
Академічний модуль 5			
19	Визначення поняття “ветеринарна ортопедія”. 1. Будова копита. 2. Особливості пальців копит у одно - і парнокопитних тварин. 3. Механізм копита.	2	2 – 4, 7
20	Хвороби копит і копитець. 1. Забої, рани, абсцеси, флегмони в ділянці вінчика, м'якуша, тканин skleпу міжпальцевої щілини. Етіологія, клініка, лікування та профілактика.	2	2 – 4, 7
21	Хвороби копит і копитець. 1. Пододерматити (асептичні, гнійні). Етіологія, клініка, лікування. 2. Ревматичне запалення копит (гостре, хронічне). 3. Рани і виразки підошви. 4. Некроз м'якушевого хряща.	2	2 – 4, 7
22	Уявлення про ветеринарну офтальмологію. 1. Анатомія, фізіологія органу зору. 2. Економічний збиток від захворювання очей 3. Методи діагностики хвороб очей.	2	2, 4, 5, 10
23	Хвороби очей. 1. Блефарити, кон'юнктивіти, заворот, виворот повік, новоутворення. Їх етіологія, клінічні ознаки, патогенез. Лікування та профілактика.	2	2, 4, 5, 10
24	Хвороби рогівки 1. Кератити: поверхневий, увеальний, паренхіматозний, глибокий, гнійний. Етіопатогенез, клінічні ознаки, лікування 2. Виразки рогівки 3. Хронічне змутнення рогівки. 4. Захворювання сітківки, кришталика, скловидного тіла і зорового нерва. Сучасні методи диференціальної діагностики та лікування.	2	2, 4, 5, 10

ЛАБОРАТОРНО-ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Тема	Перелік завдань лабораторних робіт для виконання студентами	К-ть годин	Місце проведення заняття	Методи чне і технічне забезпечення
Змістовний модуль 1					
Травматизм сільськогосподарських тварин. Хірургічна інфекція. Патогенетична терапія в ветеринарній хірургії.					
1	Особливості роботи в сучасній хірургічній клініці	1.Оснащення хірургічних клінік сучасними приладами та їх призначення. 2.Вивчення методичних рекомендацій з написання історій хвороб. 3.Методи клінічного дослідження тварин із хірургічними захворюваннями	2	кафедра	М-1 ТЗ-1
2	Реакції організму тварин на травму	1.Етіологія, класифікація, фази та стадії перебігу асептичного і гнійного запалення. 2.Клінічні ознаки та характеристика прояву запалення у різних видів тварин.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,5,6
3	Хірургічна інфекція, клінічні форми її прояву у тварин.	1.Аеробна та анаеробна інфекція. 2.Фурункул, карбункул, абсцес, флегмона, гангрена, сепсис. 3.Особливості їх перебігу у різних видів тварин.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1
4	Фізіотерапія при лікуванні тварин з хірургічними хворобами. Світло та електролікування	1.Види фізіотерапевтичних процедур. 1.Показання для застосування, механізм дії 2.Механізм дії та показання для застосування.холодових та теплових процедур. 3.Інфрачервоне та ультрафіолетове опромінення, лазерна терапія, електрофорез, діатермія, дарсонвалізація, УВЧ, тощо.	2	кафедра НВЦ	М-1 ТЗ-1-5
5	Хвороби шкіри	1.Травматичні пошкодження. 2.Піодермія, фурункул, карбункул. 3.Етіологія. Клінічні ознаки, діагностика, лікування та профілактика.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,4,5
6	Патогенетична терапія	1.Патогенетична терапія (аутогемотерапія, застосування АСД та тканинних препаратів). 2.Механізми їх дії, показання для застосування при хірургічних захворюваннях у тварин	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,3,4,11
7	Новокаїно-терапія	1. Механізм дії, показання для застосування новокаїну при хірургічних захворюваннях у тварин.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,2,4
8	Гемотрансфузія	1.Визначення крові на сумісність для трансфузії тваринам шляхом застосування реакції аглютинації (РА) та методів по Венсану, Понсольда, Шифа і біопроби. 2.Техніка переливання крові у тварин. 3.Стабілізатори крові та їх механізм дії.	2	кафедра	М-1 ТЗ-2,3,4,5

		4.Дія перелитої крові на організм реципієнта.			
Змістовний модуль 2					
Відкриті та закриті механічні ушкодження тканин.					
Змертвіння, виразки та нориці. Опіки та обмороження. Хвороби м'язів, сухожилків і зв'язок.					
9	Закриті пошкодження м'язих тканин	1.Класифікація гематом, лімфоекстравазатів, їх ускладнення, диференційна діагностика. 2.Загальні та спеціальні методи лікування.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,2,4,5
10	Відкриті пошкодження м'язих тканин, кровотеча та способи її зупинки	1. Етіологія, класифікація, та клінічна характеристика різних видів ран у тварин. 2. Види кровотечі. Показання для застосування фізичних, механічних, хімічних та біологічних методів зупинки кровотечі	2	кафедра	М-1 ТЗ-1, 3, 8, 9
11	Методи дослідження пораненої тварини та сучасні методи лікування поранених тварин.	1. Клінічне, цитологічне та бактеріологічне дослідження, визначення рН. 2. Види антисептики. 3. Механічна, фізична, хімічна та біологічна антисептика. 4. Принципи лікування ран у першій та другій фазах ранового процесу.	2	кафедра НВЦ	М-1 ТЗ-1-3, 5, 10
12	Опіки. Відмороження. Змертвіння. Виразки. Нориці	1.Етіологія, клінічні ознаки, перебіг, диференційна діагностика, методи лікування та профілактики.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,2,4,5
13	Хвороби м'язів	1.Дослідження тварин з гнійними та асептичними міозитами. 2.Вивчення етіопатогенезу, фіброзного, паренхіматозного, інтерстиціального, осифікованого, ревматичного, гнійного міозитів. 3.Клінічні ознаки, диференційна діагностика. 4.Методи лікування тварин з міозитами.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,4,5
14	Хвороби сухожилків їх піхв та слизових сумок	1.Дослідження тварин з захворюваннями сухожилкових піхв і слизових сумок. 2.Вивчення клінічних ознак та перебігу гострого фібринозного, гнійного тендовагініту, осифікуючого, а також асептичних та гнійних бурситів.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,4,5
Змістовний модуль 3					
Хвороби кісток та суглобів, новоутворення та грижі. Хвороби кровоносних і лімфатичних судин та периферійних нервів.					
15	Хвороби нервів	1.Травматичні пошкодження периферійних нервів 2.Парези та паралічи нервів. Методи диференційної діагностики та принципи лікування.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1-5

16	Хвороби кровоносних, лімфатичних судин	1.Флебіти, тромбофлебіти, паратромбофлебіти, лімфонодуліти. 2.Етіопатогенез, клінічні ознаки, диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,4
17	Хвороби суглобів запального характеру	1.Методи дослідження тварин з захворюваннями суглобів. 2.Вивчення етіопатогенезу асептичних та гнійних запальних процесів в ділянці суглобу (синовитів, фіброзитів, флегмон, артритів).	2	кафедра НВЦ	М-1 ТЗ-1,4,6
18	Травматичні пошкодження суглобів	1. Вивихи, розтяги суглобів, вивих колінної чашечки, розриви зв'язок. Клінічні ознаки, рентгенодіагностика, ускладнення, лікування та профілактика.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,4,6
19	Хвороби суглобів не запального характеру	1. Хронічні безексудативні хвороби кісток, їх клінічні ознаки, рентгенодіагностика, ускладнення, лікування та профілактика.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,4,6
20	Захворювання кісток запального характеру	1.Діагностика захворювань кісток. 2.Рентгенодіагностика. 3.Здійснення диференційної діагностики хвороб кісток. 4.Клінічні ознаки періоститів, оститів, остеомієлітів. 5.Ускладнення пов'язані з хворобами кісток.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,2,4-6
21	Захворювання кісток не запального характеру	1. Діагностика захворювань кісток. 2. Клінічні ознаки остеопорозу та остеосклерозу, новоутворень кісток. 3. Здійснення їх диференційної діагностики. 4.Загальні та спеціальні методи лікування.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,2,4-6
22	Переломи кісток	1.Клінічна та рентгенологічна характеристика переломів кісток. 2. Методи лікування тварин з переломами кісток	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,2,4-6
23	Грижі	1.Класифікація, поширеність гриж серед тварин. 2.Диференційна діагностика, оперативні та консервативні методи лікування тварин з грижами.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,4,5
24	Новоутворення	1. Поширеність та причини виникнення новоутворень у тварин. 2. Канцерогенез. Стадії канцерогенезу. 3.Клінічні ознаки.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,4,5
25	Новоутворення	1. Видові особливості розвитку пухлин у тварин. 2. Види класифікацій новоутворень. 3. Сучасні методи діагностики та диференційна діагностика.	2	кафедра	М-1 ТЗ-1,4,5
26	Сучасні методи лікування тварин з	1. Принципи хірургічних втручань при новоутвореннях у тварин. 2.Класифікація протипухлинних засобів 3.Хіміотерапія при лікуванні тварин з різними	2	кафедра	М-1 ТЗ-1-5

	новоутвореннями	видами пухлин.			
Змістовний модуль 4					
Хвороби ділянки голови, потилиці, шиї, грудей та холки Хвороби ділянки живота, попереку та тазу, сечостатевого органів. Діагностики хвороб кінцівок					
27	Хвороби в ділянці голови.	1.Актиномікоз у сільськогосподарських тварин. 2.Етіопатогенез, класифікація, клінічні ознаки, диференційна діагностика, методи лікування та профілактики.	2	кафедра НВЦ	М-2 ТЗ-1,3
28	Хвороби в ділянці голови.	1. Отити, гематоми вушних раковин. Етіопатогенез, класифікація, клінічні ознаки, методи лікування. 2. Вивих нижньої щелепи, запалення щелепного суглобу	2	кафедра	М-2 ТЗ-1
29	Зубо-щелепова патологія у тварин. Хвороби зубів	1.Методи обстеження тварин з зубо-щелеповою патологією. 2.Етіопатогенез, класифікація, клінічні ознаки захворювання зубів: карієс, переломи зубів, аномалії розвитку зубів та щелеп.	2	кафедра	М-2 ТЗ-1,12
30	Зубо-щелепова патологія у тварин. Хвороби пародонту	1. Методи обстеження тварин з зубо-щелеповою патологією. 2. Етіопатогенез, класифікація, клінічні ознаки захворювання пародонту: переломи щелеп, новоутворення, гінгівіти, пародонтит, пародонтоз, остеомієліт щелеп.	2	кафедра	М-2 ТЗ-1,12
31	Хвороби в ділянці грудної клітки та холки.	1.Особливості перебігу ранових процесів в ділянці грудей, їх ускладнення. 2.Пневмоторакс, гемоторакс їх види. 3.Переломи ребер. 4.Гнійно-некротичні запалення в ділянці холки. Клінічні ознаки, діагностика, загальні та спеціальні методи лікування, профілактика.	2	кафедра	М-2 ТЗ-1,3
32	Хвороби в ділянці живота.	1.Вивчення методів дослідження тварин з хворобами в ділянці живота. 2.Ілеуси. Грижі в ділянці живота. 3.Етіопатогенез, класифікація, клінічні ознаки, диференційна діагностика, сучасні принципи та методи лікування і профілактики.	2	кафедра	М-2 ТЗ-1,5,6
33	Ускладнення, пов'язані з кастрацією у різних видів тварин.	1. Методи зупинки кровотечі, післякастраційні набряки. 2. Гнійно-некротичні ускладнення. 3. Варикоцеле, гідроцеле	2	кафедра НВЦ	М-2 ТЗ-1
34	Хвороби в ділянці попереку та тазу	1. Спондиліти, спонділоартрити, спонділоартрози, міжпозвонокві грижі. Етіопатогенез, клінічні ознаки, диференційна діагностика, сучасні принципи та методи лікування і профілактики	2	кафедра НВЦ	М-2 ТЗ-1,6
35	Хвороби в ділянці попереку та	1. Переломи кісток тазу. Їх класифікація, клінічні ознаки та методи лікування. 2. Випадіння прямої кишки. Етіологія,	2	кафедра НВЦ	М-2 ТЗ-1,6

	тазу	ускладнення, методи лікування та профілактики.			
36	Хвороби в ділянці сечостатевого органів	1. Баланопостити. Етіологія, патогенез, клінічні ознаки, лікування та профілактика. 2. Фімоz, парафімоz. Етіологія, патогенез, клінічні ознаки, лікування та профілактика. 3. Орхіти, епідіміти, новоутворення сім'яників. Етіологія, патогенез, клінічні ознаки, лікування та профілактика.	2	кафедра НВЦ	М-2 ТЗ-1
37	Хвороби в ділянці сечостатевого органів	1. Захворювання передміхурової залози у кобелів. Етіопатогенез, клінічні ознаки, діагностика, ускладнення, принципи та методи лікування і профілактики 2. Альвеолярна (венерична) саркома Штикера у собак. Етіопатогенез, клінічні ознаки, діагностика, сучасні принципи та методи лікування і профілактики	2	кафедра	М-2 ТЗ-1,4
38	Діагностика хвороб кінцівок.	1. Загальні та спеціальні методи діагностики хвороб кінцівок: огляд, пальпація, перкусія, дослідження з клином, проба на «шпат», ліктьова проба тощо.	2	кафедра НВЦ	М-2 ТЗ-5
39	Діагностика хвороб кінцівок.	1. Види кульгавості та їх діагностика, характеристика опираючої, підвищеної, змішаної та перемежаючої кінцівки	2	кафедра НВЦ	М-2 ТЗ-5
40	Амбулаторний прийом та клінічне дослідження тварин з хірургічною патологією.	1. Вивчення клінічних ознак хірургічних захворювань. 2. Проведення диференційної діагностики 3. Здійснення курації.	2	НВЦ	М-2 ТЗ-5
41	Амбулаторний прийом та клінічне дослідження тварин з хірургічною патологією.	1. Вивчення клінічних ознак хірургічних захворювань. 2. Проведення диференційної діагностики 3. Здійснення курації.	2	НВЦ	М-2 ТЗ-5
Змістовний модуль 5					
Ветеринарна ортопедія та офтальмологія					
42	Будова окремих частин копит і ратиць у різних видів тварин.	1. Метаболізм та функціональне значення окремих частин копит та ратиць у різних видів тварин. 2. Особливості анатомічної будови ратиць у ВРХ, овець, кіз, зоопаркових і диких тварин.	2	кафедра	М-1,2 ТЗ - 1,5,6.
43	Діагностика захворювань копит та ратиць у тварин	1. Загальні та спеціальні методи діагностики хвороб копит. 2. Видові особливості виконання діагностики хвороб копит та ратиць у тварин.	2	кафедра НВЦ	М-1,2 ТЗ - 1,2,5,6.
44	Дослідження	1. Дослідити і виявити тварин з хворими	2	кафедра	М-1,2

	тварин з хворими копитами та ратицями в умовах виробництва з різними формами утримання тварин.	копитами та ратицями в умовах виробництва		НВЦ	ТЗ - 1,2,4,5.
45	Хвороби копит та ратиць.	1. Рани підошви; 2. Асептичні гнійні та верукозний пододерматити. 3. Запальні процеси в ділянці вінчика і м'якушів. 4. Етіологія. Клінічні ознаки, диференційна діагностика, лікування та профілактика	2	кафедра	М-1,2 ТЗ – 1,4,8
46	Хвороби копит та ратиць.	1.Рани копитового суглобу. 2.Подотрохлеїт, переломи копитної і човникової кісток 3. Ламініт, ППД (хвороба Мортелларо), копитова гниль, некробактеріоз. Етіопатогенез, клінічні ознаки, диференційна діагностика, лікування та профілактика.	2	кафедра	М-1,2 ТЗ - 1,2,4,5.
47	Деформації копит та ратиць у тварин	1. Види деформації копит у тварин та їх клінічна характеристика. 2. Причини виникнення, клінічна характеристика та їх корекція	2	кафедра	М-1,2 ТЗ – 1,4,8
48	Види підков та їх будова і виготовлення. Призначення та характеристика.	1. Вивчити види підков, їх будову і виготовлення. 2. Призначення та характеристика	2	кафедра	М-1,2 ТЗ – 1,4,8
49	Кування коней. Ортопедичне підковування коней. Показання, особливості техніки виконання.	1.Вивчити основні види ортопедичних підков, та особливості їх будови. 2.Перелік патологічних станів при яких проводиться ортопедичне кування. Особливості техніки виконання ортопедичного кування. 3. Особливості розчистки копит; 4. Методи та інструменти для кування	2	кафедра	М-1,2 ТЗ – 1,4,8
50	Методи розчистки ратиць у ВРХ при запальних процесах та застосування патогенетичних засобів лікування	1. Вивчити різноманітні методи розчистки ратиць у ВРХ при запальних процесах. 2. Вивчити методи та засоби застосування патогенетичних засобів лікування при запальних процесах ратиць у ВРХ	2	кафедра НВЦ	М-1,2 ТЗ – 1,4,8

51	Загальні та спеціальні методи дослідження тварин при захворюваннях очей.	1.Вивчити загальні та спеціальні методи дослідження тварин при захворюваннях очей які застосовуються в сучасних умовах.	2	кафедра	М-1,3 ТЗ – 2,3,4,5
52	Методи та особливості застосування лікарських препаратів при лікуванні захворювань очей у тварин.	1.Вивчити методи та особливості застосування сучасних лікарських препаратів при лікуванні захворювань очей у тварин.	2	кафедра	М-1,3 ТЗ – 2,4,5,8.
53	Хвороби повік, кон'юнктиви та рогівки.	1.Клінічні форми прояву, ознаки, диференційна діагностика та лікування.	2	кафедра	М-1,3 ТЗ – 4,5,8.
54	Хвороби судинного тракту, сітківки, зорового нерва, кришталика. Етіопатогенез, клінічні ознаки, діагностика та лікування.	1.Вивчити хвороби судинного тракту, сітківки, зорового нерва, кришталика. 2.Етіопатогенез, клінічні ознаки, діагностика та лікування.	2	кафедра	М-1,3 ТЗ – 3,5
55	Хвороби усіх частин ока. Етіологія, клінічні ознаки, диференційна діагностика.	1.Вивчити хвороби усіх частин ока. 2.Етіологія, клінічні ознаки, диференційна діагностика.	2	кафедра	М-1,3 ТЗ – 2,3,5
56	Вторинні захворювання очей: інфекційні, паразитарні, внутрішньої незаразної етіології, отруєння та інші.	1.Вивчити вторинні захворювання очей: інфекційні, паразитарні, внутрішньої незаразної етіології, отруєння та інші.	2	кафедра	М-1,3 ТЗ – 2,3,5.
57	Методи хірургічних втручань та патогенетична терапія при лікуванні захворювань очей у тварин	1.Вивчити різноманітні методи хірургічних втручань та патогенетична терапія при лікуванні захворювань очей у тварин	2	кафедра	М-1,3 ТЗ – 2,3,5
Всього годин			114		

САМОСТІЙНА РОБОТА

Розділ дисципліни	Контрольні питання та завдання для самостійного вивчення	Кількість годин	Форма звітності та контролю
<p><u>Змістовий модуль 1.</u> ТРАВМАТИЗМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН. ХІРУРГІЧНА ІНФЕКЦІЯ. ПАТОГЕНЕТИЧНА ТЕРАПІЯ ВЕТЕРИНАРНИЙ ХІРУРГІЇ.</p>	Загальні та спеціальні методи лікування асептичного та гнійного запалення у різних видів тварин	2	Доповідь
	Диференційна діагностика набряків, інфільтратів та проліфаратів. Ексудати. Види ексудатів.	4	
	Класифікація та диференційна діагностика флегмон та абсцесів. Хірургічні методи їх лікування	4	
	Збудники анаеробної інфекції. Клінічні форми прояву, діагностика та лікування.	2	
	Сучасні аспекти лікування сепсису у тварин	4	
	Методика виготовлення та застосування тканинних препаратів тваринного та рослинного походження при лікуванні тварин з хірургічною патологією.	4	
	Видові особливості застосування новокаїнових блокад у тварин з хірургічною патологією.	4	
<p><u>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.</u> ВІДКРИТІ ТА ЗАКРИТІ МЕХАНІЧНІ УШКОДЖЕННЯ ТКАНИН. ЗМЕРТВІННЯ, ВИРАЗКИ ТА НОРИЦІ. ОПІКИ ТА ОБМОРОЖЕННЯ. ХВОРОБИ М'ЯЗІВ, СУХОЖИЛКІВ І ЗВ'ЯЗОК.</p>	Вогнепальна рана. Її особливості. Діагностика, ускладнення та методи лікування	4	Доповідь
	Особливості перебігу ранового процесу у різних видів свійських тварин.	4	
	Диференційна діагностика набряків, гематом, лімфоекстравазатів.	2	
	Особливості проведення діагностики закритих пошкоджень різного ступеня та надання лікувальної допомоги тваринам.	2	
	Коагуляційний та коліквацийний некрози, гангрена. Їх етіопатогенез, диференційна діагностика та принципи лікування.	4	
	Основні принципи та сучасні методики лікування асептичних міозитів, тендовагінітів у тварин	2	
	Контрактури. Види контрактур. Етіопатогенез, клінічні ознаки, лікування.	4	

<p><u>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ</u> 3. ХВОРОБИ КІСТОК ТА СУГЛОБІВ, НОВОУТВОРЕННЯ ТА ГРИЖІ. ХВОРОБИ КРОВОНОСНИХ І ЛІМФАТИЧНИХ СУДИН ТА ПЕРИФЕРІЙНИХ НЕРВІВ.</p>	Диференційна діагностика артрозу, гемартрозу, анкілозу, дистрофії та вивиху.	2	Доповідь
	Сучасні методи лікування дисплазії суглобів у дрібних тварин.	4	
	Особливості лікування при гнійних запаленнях суглобів.	2	
	Ускладнення гнійних артритів та методи їх усунення.	4	
	Ускладнення, що виникають при відкритих переломах. Їх діагностика, клінічні ознаки, лікування та профілактика.	4	
	Регенерація кісток. Фази та умови, що сприяють прискоренню загоєння кісток.	4	
	Диференційна діагностика періоститів, гіперостозів, екзостозів. Клінічні ознаки, лікування та профілактика.	4	
	Папіломатоз. Особливості перебігу та лікування у різних видів тварин.	2	
	Хірургічні методи лікування доброякісних пухлин у тварин. Сучасні принципи реконструктивної хірургії.	4	
<p><u>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ</u> 4. ХВОРОБИ ДІЛЯНКИ ГОЛОВИ, ПОТИЛИЦІ, ШИЇ, ГРУДЕЙ ТА ХОЛКИ ХВОРОБИ ДІЛЯНКИ ЖИВОТА, ПОПЕРЕКУ, ТАЗУ, СЕЧОСТАТЕВИХ ОРГАНІВ. ХВОРОБИ ГРУДНИХ ТА ТАЗОВИХ КІНЦІВОК.</p>	Хвороби вух. Отити. Гематома вушної раковини.	2	Доповідь
	Класифікація та розповсюдження зубощелепових захворювань.	2	
	Аномалії розвитку зубів та зубного прикусу. Карієс, гінгівіт, пародонтит, періодонтит, остеомієліт.	2	
	Запалення яремної вени, обтурація стравоходу. Їх етіологія, клінічні ознаки, лікування.	2	
	Хвороби в ділянці поперека: спондиліти, спондилоартрити, переломи, звихи. Етіопатогенез, клінічні ознаки, лікування та профілактика.	4	
	Хвороби в ділянці тазу та промежини. Переломи кісток тазу, парапроктити, промежини грижі, випадіння прямої кишки.	4	
<p><u>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ</u> 5. ВЕТЕРИНАРНА ОРТОПЕДІЯ ТА ОФТАЛЬМОЛОГІЯ</p>	Некроз та окостеніння м'якушних хрящів у коней.	4	
	Інервація та кровопостачання копит і ратиць у тварин.	2	
	Хвороби кісток пальця	4	

	Особливості використання провідникової анестезії при захворюваннях копит та ратиць у тварин	4	Доповідь
	Хвороби суглобів (путового, вінцевого, копитного)	4	
	Особливості догляду за ратицями при різних методах утримання корів.	2	
	Тріщини та розсідини копит. Етіологія, діагностика, лікування та профілактика.	2	
	Пуста стінка, роговий стовпчик. Етіологія, діагностика, лікування.	4	
	Диференційна діагностика кератитів із застосуванням сучасних приладів та устаткування.	4	
	Патологічний стан камерної вологи ока. Причини виникнення, діагностика та лікування.	4	
	Діагностика та лікування масових уражень очей у ВРХ	4	
	Породні особливості розповсюдження хвороб очей у тварин.	4	
	Захворювання слъозового апарату. Запалення слъозового мішка, слъозових каналців та носослъозного протоку. Їх діагностика та лікування	4	
Разом		138	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Общая ветеринарная хирургия / [Башкиров Б.А., Белов А. Д., Есютин А.В. и др.]; под ред. А.Д. Белова, В.А. Лукьяновского. – М. : Агропромиздат, 1990. – 592 с.
2. Сарбаш Д.В. Загальна та спеціальна хірургія: практикум / Д.В. Сарбаш, Д.В. Слюсаренко, К.А. Синяговська, О.В. Кантемир, П.О. Заїка. – Харків, 2020.– 265 с.

Додаткова:

1. Борисевич В. Б., Борисевич Б. В. , Сухонос В. П., Петренко О. Ф., Хомин Н. М, Ткаченко С. М. , Дорошук В. О., Литвиненко Д. Ю. Ортопедія парно- і непарнопалих тварин : посіб. для аграр. закл. освіти III і IV рівнів акредитації зі спец. «Вет. медицина». Київ : ДІА, 2008. 200 с.
2. Борисевич В.Б. Ветеринарна ортопедія і офтальмологія / Борисевич В.Б. – К. : Урожай, 1994. – 136 с.
3. Ветеринарно-медична офтальмологія: навчальний посібник / [Борисевич В.Б., Борисевич Б.В., Петренко О.Ф та ін.] ; за ред. Борисевича В.Б. – К. : Арістей, 2006. – 212 с.
4. Онкологические заболевания мелких домашних животных / [под ред. Ричарда А. С. Уайта; пер. с англ. Махилиова Е. Б.]. – М. : ООО “Аквариум ЛТД”, 2003. – 352 с.
5. Ортопедія коней : посібник / Д. В. Сарбаш, М. В. Рубленко, О. В. Кантемир та ін. Харків : Вид-во ХДЗВА, 2018. 194 с.
6. Поваженко И.Е. Частная ветеринарная хирургия / Поваженко И.Е., Братюха С.И., Калиновский Г.Н. – К. : Выща шк., 1991. – 328 с.
7. Пухлини тварин: етіологія, патогенез, діагностика, комплексна терапія / [Гамота А. А., Завірюха В. І., Крупник Я. Г., Мисак А. Р.]. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2007. – 168 с.
8. Риис Р.К. Офтальмология мелких домашних животных – М.: Аквариум-Принт, 2006. – 280 с.
9. Сарбаш Д. В., Ільницький М. Г., Кантемир О. В., Заїка П. О., Слюсаренко Д. В. Оперативна хірургія : практикум. Харків : Стиль-Іздат, 2017. 218 с.
10. Словник термінів ветеринарної хірургії. // Власенко В.М., Тихонюк Л.А. – Біла Церква, 2008. – 360 с.
11. Современные представления о репаративной регенерации костной ткани при оперативном лечении переломов костей у животных / [Тимофеев С.В., Концевая С.Ю., Дерхо М.А., Шакирова Ф.В.]. – Казань, 2007. – 328 с.
12. Тимофеев С.В. Хирургические инфекции / Тимофеев С.В., Девришов Д.А., Филиппов Ю.И. – М.: Агровет, 2006. – 240 с.
13. Тимофеев С.В. Стоматология животных / Тимофеев Сергей Владимирович – М.: Агровет, 2006. – 120с.

**ПЕРЕЛІК МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ (М)**

Шифр	Назва методичної розробки
М-1	Сарбаш Д.В., Слюсаренко Д.В., Синяговська К.А., Заїка П.О. Методичні рекомендації для проведення лабораторно-практичних занять з курсу загальної хірургії для викладачів і студентів 3, курсу факультету ветеринарної медицини Х.: РВВ. ХДЗВА 2017- 46 с.
М-2	Сарбаш Д.В., Слюсаренко Д.В., Синяговська К.А., Заїка П.О. Методичні рекомендації для проведення лабораторно-практичних занять з курсу спеціальна хірургії для викладачів і студентів 3,4 курсу факультету ветеринарної медицини Х.: РВВ. ХДЗВА 2017 – 46 с.
М-3	Гамота В.І., Завірюха В.І. Пухлини у тварин. Етіологія патогенез, діагностика, комплексна терапія. Львів, Галицька видавнича спілка, 2007
М-4	Сарбаш Д.В., Слюсаренко Д.В. Синяговська К.А., Заїка П.О. Методичні рекомендації до проведення клінічної практики для студентів 4 курсу факультету ветеринарної медицини напрямку навчання зі спеціальності 6.110101 «Ветеринарна медицина» Х.: РВВ. ХДЗВА 2017- 16 с.

**ПЕРЕЛІК ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ(ТЗ)**

Шифр	Назва технічних засобів навчання (прилади, інструменти, реактиви)
ТЗ-1	Мультимедійне обладнання
ТЗ-2	Хірургічні інструменти
ТЗ-3	Прилади
ТЗ-4	Медикаментозні препарати
ТЗ-5	Демонстраційні тварини
ТЗ-6	Рентгенівські знімки
ТЗ-7	Сироватка крові
ТЗ-8	Еритроцити
ТЗ-9	Мікроскоп
ТЗ-10	Стабілізатори крові
ТЗ-11	Тканинні препарати
ТЗ-12	Препарати з зубощелеповою патологією
ТЗ-13	Підкови

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Система діагностики якості навчання

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюють згідно положень кредитно-модульної системи організації навчального процесу, прийнятої в академії

Основні положення:

Загальна кількість модульних контрольних заходів, що мусить скласти студент з окремої навчальної дисциплін, визначається з урахуванням залікових модулів з цієї дисципліни і рекомендовано дорівнює двом академічним модулям за семестр.

За результатами модульного контрольного заходу рівень засвоєння студентом навчального матеріалу має бути оцінений за національною шкалою та шкалою ECTS.

Тижні для проведення модульного контролю (модульні тижні) рекомендуються графіком навчального процесу.

Кількість балів, отримана студентом при оцінювання модулю та підсумковий бал поточної успішності з дисципліни, співвідноситься з оцінками за національною шкалою та шкалою **ECTS** відповідно до таблиці 1.

1.Шкала оцінювання

<i>100-бальна шкала</i>	Оцінка за національною шкалою	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
82 – 89	добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B
74 – 81		Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
64 – 73	задовільно	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
60 – 63		Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії	E
35– 59	незадовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Регламентується наступний комплект балів для отримання оцінки за модуль: результат поточного контролю (усереднено за оцінюванням завдань,

проектів, тренінгів, відповідей) – максимум 20 балів (табл. 3), результат модульного тестового контролю – максимум 50 балів (роз'яснення в табл. 5), та результат засвоєння блоку самостійної роботи – максимум 30 балів (табл. 3,4,5).

Складання модулів обов'язкове. Студент не допускається до тестування з модуля без відпрацювання пропущених занять. Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав мінімально необхідну кількість балів та більше.

Результати рейтингу з модулю доводяться до відома студентів не пізніше третього робочого дня після проведення контрольного заходу і, у разі відсутності претензій з боку студентів, вважаються остаточними.

Якщо студент не погоджується з рішенням про присвоєння йому балів рейтингу за модуль, то він повинен відразу після їх оголошення звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри та у визначений термін скласти усну атестацію з модуля перед комісією. Склад апеляційної комісії у кожному конкретному випадку визначається завідувачем кафедри. Рішення комісії є остаточним. Студент не може повторно скласти зараховані модулі.

Студент, який не з'явився на модульний контроль або не отримав мінімальної кількості балів на модульному тижні, має право скласти пропущений модуль під час залікового тижня.

Підсумковий рейтинг поточної успішності з дисципліни вираховується усередненням рейтингів з усіх модулів. Семестрова оцінка виставляється студенту з врахуванням результатів підсумкового тестування та поточного контролю (усереднені бали за модулі). Максимальна кількість балів, що студент може отримати при вивченні дисципліни, дорівнює 100 (див. табл. 1).

Диференційований залік передбачає наявність підсумкового тестування. При наявності дозволу на автоматичне зарахування заліку, студент, який своєчасно складав усі модульні контрольні заходи та за їх результатами атестований з оцінкою "відмінно", може отримати залік автоматично. Семестровою оцінкою у цьому випадку є усереднена оцінка за модулі.

Викладач зобов'язаний здати заповнену заліково-екзаменаційну відомість до навчального відділу протягом такого граничного терміну: для заліку і диференційованого заліку - останній день залікового тижня. Для екзамену - не пізніше, ніж на наступний робочий день після його завершення.

Засоби діагностики успішності навчання використовують для підсумкової експертизи знань і базуються на технології стандартизованого тестового контролю.

2. Схема нарахування балів з модулів навчальної дисципліни

Показчик	Нарахування балів
Всього з модулю	від 60* до 100
В тому числі: відповіді на тестові питання	від 30 до 50
усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях, відповіді на індивідуальні тестові та практичні завдання	до 20
результат засвоєння блоку самостійної роботи	до 30

*- менша кількість отриманих балів недостатня для зарахування модулю, необхідна перездача.

Усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях оцінюються за шкалою від 12 до 20 балів відповідно до наступної регламентації (табл. 3)

3. Шкала оцінювання усної відповіді

20-бальна шкала	Інтуїтивний аналог оцінювання	Оцінка за національною шкалою - Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
20	5+	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи без помилок чи зауважень, прояв креативного мислення.	A
19	5	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи з однією непринциповою помилкою	A
18	5 -	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи з незначною кількістю помилок	A
17	4+	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками при розумінні суті питання	B
16	4	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з кількома помилками	C
15	4 -	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
14	3+	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
13	3	Достатньо – непогано, але наявна велика кількість суттєвих недоліків	D
12	3 -	Достатньо – відповідь, робота задовольняє лише найменші критерії	E

Самостійна робота оцінюється як сума балів за відповідність і обсяг наданого матеріалу (табл. 4) та балів за захист цього матеріалу (табл. 3).

4. Шкала оцінювання відповідності змісту матеріалу самостійної роботи

<i>Шкала, бали</i>	Визначення
10	Повна відповідність змісту і достатній обсяг
8	Достатня відповідність змісту і достатній обсяг
6	Мінімально задовільна відповідність змісту і обсягу

5. Накопичення балів за модуль складанням (максимум 100 балів)

Поточне оцінювання	Оцінювання тестів	Оцінювання самостійної роботи	
визначається викладачем	чітко регламентується	визначається викладачем	
до 20 балів	до 50 балів	до 30 балів	
		до 10 балів	до 20 балів
Шкала оцінювання відповіді	50 тестів: 1 прав. відповідь – 1 бал 25 тестів: 1 прав. відпов. – 2 бали	Відповідність матеріалу (див. табл. 4)	Захист - шкала оцінювання усної відповіді
<i>ПРИКЛАД</i>			
12	44	8	14

Приклад»: $12+44+8+14=78$ балів. Добре «С».